

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název vzdělávacího materiálu:	Ernest Hemingway – Stařec a moře
Číslo vzdělávacího materiálu:	VY_32_INOVACE_CJL2.1.10
Autor vzdělávacího materiálu:	PhDr. Olga Šimandlová
Období, ve kterém byl vzdělávací materiál vytvořen:	leden - únor 2013
Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace
Vzdělávací předmět:	Český jazyk a literatura
Tematická oblast:	Světová literatura 20. a 21. století
Ročník, pro který je vzdělávací materiál určen:	4. ročník gymnázia (vyšší stupeň)
Anotace:	Vzdělávací materiál slouží k interpretaci novely Ernesta Hemingwaye <i>Stařec a moře</i> a prohlubuje kompetence pro čtení s porozuměním. Inovuje výuku využitím pracovního listu v papírové podobě nebo na folii k projekci na meotaru.
Citace použitých zdrojů:	HEMINGWAY, Ernest. <i>Stařec a moře</i> . 4. vyd. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury a umění, 1963. ISBN neuveveno. s. 72. Vlastní zdroje.
Vzdělávací materiál vytvořen v rámci projektu Sportovní gymnázium - škola 21. století	

1. Výchozí text pro interpretaci

Ernest Hemingway – Stařec a moře

„Povídal jsem chlapci, že jsem zvláštní dědek,“ řekl nahlas. „Teď přišla chvíle, kdy to musím dokázat.“

Nezáleželo na tom, že to už dokázal tisíckrát. Teď to dokazoval znovu. Pokaždé to bylo jako po prvé a on nikdy nemyslel na minulost, když byl u díla.

Kdyby tak ryba usnula a já mohl spát a nechat si zdát o lvech, pomyslel si. Proč se mi zdá hlavně už jen o lvech? Nemudruj, dědku, řekl si v duchu. Opři se teď zlehka o pažení a nemysli na nic. Ryba se namáhá. Ty se namáhej, co můžeš nejmíň.

Sklánělo se k poledni a člun se stále pohyboval zvolna a rovnoměrně. Ale teď jej poháněl i východní větřík a stařec se zlehka pohupoval na mírných vlnách a bolestivý tlak provazu přes hřbet snášel snadno a bez obtíží.

Jednou během odpoledne se šňůra začala zase napínat. Ale to ryba jenom pokračovala v plavbě v hloubce o něco menší. Slunce se starci opíralo do levého ramene a do zad. Věděl tedy, že se ryba od severu stočila trochu na východ.

Teď, když už rybu uviděl, si ji dovedl představit, jak pluje ve vodě s purpurovými prsními ploutvemi roztaženými jako křídla a jak svým velkým vztyčeným ocasem krájí temnotu. Rád bych věděl, jak asi v té hloubce vidí, pomyslel si. Má obrovské oči, a kůň, který má oči daleko menší, vidí ve tmě. Já jsem taky kdysi viděl ve tmě. Ne v naprosté tmě. Ale skoro tak jako kočka.

Slunce a vytrvalý pohyb prstů vyhnaly teď křeč z levičky úplně a on na ni začal přenášet více námahy z tahu a nahrbil svaly na zádech, aby pošinul bolestivý zářez provazce o kousek dál.

„Jestli ještě nejsi unavená, rybo,“ řekl nahlas, „musíš být něco docela zvláštního.“

(ukázka z novely)

2. Úkoly k interpretaci textu

1. Zařadte výňatek do kontextu celého díla a interpretujte stručně obsah novely.
2. Objasněte, proč je kniha Stařec a moře označovaná za symbolickou novelu.
3. Charakterizujte Hemingwayův novátorský styl psaní. Jak dosahuje skryté dramatickosti děje?
4. V ukázce vyhledejte záměrně jednoduché, až strohé výpovědi (jde o tzv. „metodu ledovce“, kdy text je zbaven nepodstatných, okrajových skutečností).
5. Víte, že za novelu Stařec a moře získal autor v roce 1954 Nobelovu cenu za literaturu? Proč asi?
6. Objasněte pojem: novela.